

The Chechov
(SCOT)

Experiment

Het onafhankelijke experimentele theater van de jaren '60 kreeg in Japan de naam : Shogekijo Undo. Letterlijk betekent dit : de beweging van de kleine theaters. Deze is ondertussen al 30 jaar aan de gang. De tijden zijn veranderd en de oudste generatie is geëvolueerd. De jongste generatie heeft een nieuwe weg ingeslagen.

De Shogekijo was zowel een reactie op het Shingeki als een uitdrukking van haar eigen tijd. Er zijn gelijkenissen met het Westen. De Shogekijo zocht naar authenticiteit. Men experimenteerde met theaterruimtes. Men speelde op straat, trok rond in tenten enz.. De opbouw van de stukken werd complexer. Een stuk in een stuk, meerdere plots in één verhaal, flash-forwards en flash-backwards. Men zocht naar een speelstijl die het gewone kon overstijgen. Dit uitte zich in het maken van fysiek theater. Butodansers en theatermakers vonden elkaar hierin terug. Hijikata Tatsumi, de vader van buto, was goed bevriend met verschillende jonge theatermakers. Hij werd door hen gerespecteerd en bewonderd.

De belangrijkste vertegenwoordigers van de Shogekijo in de jaren '60 waren : Terayama Shuji met de Tenjo Zashiki (De Engelenbak), Suzuki Tadashi met de Waseda Shogekijo (het kleine theater van Waseda), Kara Juro met Akatento (de Rode Tent) en Ota Shogo met de Tenkei Gekijo (Het ronddraaiende theater). Volgens de verhalen, was het een dynamische periode. In de jaren '70 kwam er een nieuwe golf theatermakers die van minder belang was dan de eerste generatie. De gedurfde experimenten verdwenen van het toneel. De Shogekijo heeft nu haar wilde haren verloren. Er

hangt een sfeer van vermoedheid over de oudste generatie.

Ota Shogo zette in november 1988 een punt achter de Tenkei Gekijo. *"Twintig jaar is lang, ik moet er een tijdje tussenuit, zei Ota op het afscheidsfeest. Als afscheidstuk werd het bekende stuk Mizu no Eki (Het Waterstation) opgevoerd. Een twee uur durend stuk zonder één gesproken woord. "Op deze manier wil ik verder theater maken, liefst met een internationale groep dansers en acteurs".* Woorden van Ota, later op de afscheidsavond.

Kara Juro lijkt het zich allemaal niet meer aan te trekken. De voorstelling die ik in september verleden jaar zag, was net zo chaotisch als veel van de stukken tegenwoordig van huidige, onervaren theatermakers. Een groot verschil met de sterke voorstelling die ik drie jaar geleden bijwoonde in de beroemde Akatento waarmee Kara rondtrok in de jaren '60 en '70. Het was mijn eerste 'tentervaring'. Een massa volk en iedereen netjes wachtend in lange rijen. Bij het binnentreden van de tent ontving ik een plasticzak voor m'n schoenen. Enkele leden van de Akatento begeleidden het volproppen van de tent met luide stem : *"als iedereen nog een beetje dichters aansluit, kunnen de wachtenden buiten er ook nog bij. Ichi ni san !"* De opgepropte massa verplaatste zich vrolijk. Een tentvoorstelling heeft een bijzondere sfeer. De party nadien doet je je pijnlijke rug en slapende voeten vergeten. Kara heeft nu een theater aan de Sumi-rivier in Tokio. De groep is uit elkaar gevallen. Twee ex-acteurs van Kara zijn met een aantal jonge acteurs een nieuwe groep begonnen, de Shinjuku Ryoanpaku. Een enthousiast, sympathiek gezelschap, back-to-the-sixties-achtig. Zo brachten ze in de in

de herfst van '88 weer een tentvoorstelling. Toen iedereen zijn plaatsje had gevonden op de grond, opende zich de fond van het decor : een schemeravond in de herfst. In de verte reed een trein voorbij. Het leek alsof er iemand in die trein stond te zwaaien naar het publiek. Inderdaad, het was Musaka Naomasu, een acteur aan wie Shinjuku Ryoanpaku, de helft van zijn publiek heeft te danken. Een tiental minuten later stond hij op de scène.

Suzuki Company

Suzuki Tadashi is een uitzondering. Hij is de enige van de oudste generatie die succesvol doorgaat. Zijn theater is uniek, daar bestaat geen twijfel over. Hij is een genie in het mixen van tekst, beweging, muziek en belichting tot een coherent, overtuigend en boeiend geheel. Zijn stukken vormen levende schilderijen waarin niets aan het toeval wordt overgelaten. Elke beweging, elk stuk van het decor is een weldoordachte penseelstreek. Het is krachtig theater waarin alle aandacht wordt opgeëist door de acteurs en hun specifieke acteerstijl. Het is paradoxaal theater. Westerse stukken dienen als basis. Suzuki's standpunt en bewerking is echter zo verschillend van het Westen dat je dit vergeet. *The Chekhov, een compilatie van De Drie Zusters, De Kersentuin en Oom Wanja*, is de meest verrassende Tsjechov interpretatie die ik in mijn hele leven gezien heb. Het werd dit jaar opgevoerd op de achtste editie van het Toga Internationaal Theaterfestival, sinds 1982 elke zomer georganiseerd door SCOT (Suzuki Company of Toga). De eerste editie had klinkende namen op haar lijst als Robert Wilson, Meredith Monk en Tadeusz Kantor. Japanse deelnemers waren de ondertussen overleden Teryama Shuji en Ota Shogo.

Typisch voor Suzuki is dat hij dezelfde stukken blijft bijschaven en veranderen, rollen door andere acteurs laat spelen. *The Chekhov* werd verleden jaar voor het eerst opgevoerd. Dit jaar was de opbouw veranderd en waren er drie gastrollen. De actrice Gimpucho van de populaire groep Buriki no Jihatsudan speelde op schitterende wijze één van de drie zussen. De geliefde en beroemde actrice Takaizumi Atsuko van Yukikai Zenjido verving de al even geliefde en nog beroerdere ex-SCOT-actrice Shiraishi Kayoko in de rol van de moeder in *De Kersentuin*. De grootste verrassing was de butodanseres Ashikawa Yoko, de voornaamste